

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XLIV. Vtrum baptizatus debeat consignari pædagogo fidei, qui illum
teneat, ac suscipiat in Baptismo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

perficiunt sacramentum formaliter vnum, licet sit materialiter multiplex, vt dictum est. in quo nullum est inconueniens.

Ad 3. Dicitur similiter effectus Baptismi prouenientes re ipsa ex prolatione verborum, & ablutione, primum omnium absolutis, prouenire etiam moraliter ex posteriori, seu posterioribus prolatione, & ablutione, propter prædictam identitatem moralem, seu formalem omnium. Vnde omnes validè baptizant, si aliud non obstat præter multitudinem ministrorum, seorsim, & singulariter agentium.

Ad 1. Partis affirmatiuæ verba illa Christi Domini, *cunctos baptizate; docete baptizantes eos*, semper accepit Ecclesia in sensu distributiuo, non in sensu copulatiuo, aut cum indifferentia ad sensum distributiuum, & copulatiuum. Itavt Christus Dominus unicuique seorsim dederit potestatem baptizandi, & delendi peccata nomine ipsius, sui que eatenus representationem concesserit, non verò quibuscumque inuicem coniunctis, & partialiter agentibus. Quia collectio multorum non est ita idonea ad representandum vnum hominem Deum, sicut sunt idonei singuli seorsim. Qui autem habent nominationem procuratoriam singulariter, eandemque non habent in simul, si contrahant omnes nomine principalis, eodem quidem tempore, & eadem de re, & cum eodem, sed singuli independentè à consensu cæterorum, seu cæteris purè concomitantè se habentibus, contractus valet. Si verò contrahant omnes coniunctim, & cum mutua dependentia singulorum à consensu reliquorum, contractus erit nullus; vtpote celebratus à non habentibus talem commissionem. Eadem igitur ratione sacramentum Baptismi erit nullum, si à pluribus copulatiuè perficiatur, validum verò si à singulis seorsim, eodem licet tempore perficiatur. Quapropter assumptum obiectionis de sufficientia plurium ad id, ad quod sufficit unusquisque eorum, tenet quoad ea, quæ aguntur auctoritate, seu virtute propria; sed non tenet vniuersaliter quoad ea, quæ aguntur nomine alterius, atque dependentè à libera alterius voluntate, ac deputatione.

Ad 2. Vno plures baptizantè simultaneè, non mutatur substantialiter modus significandi formæ institutæ à Christo Domino. Quia, *Ego vos baptizo*, perinde est, ac *Ego te, & te baptizo*, quæ est variatio purè materialis, per solam singularis geminationem. Oppositum ostensum est accidere, pluribus simultaneè baptizantibus eundem. Idèd non tenet paritas, & potest in casu necessitatis vnus plures simul baptizare, non solum validè, sed etiam licitè, tamen nunquam sit validus Baptismus, collatus vni à pluribus agentibus per modum vnus.

Ad 3. Nonnulli respondent in iis, quæ dependent à libera alicuius voluntate, & lege, vt dependent sacramenta à libera Christi voluntate, ac lege, non valere paritatem ab vno ad aliud, tamen eadem omnino sit ratio ex parte rerum secundum se. Quia nimirum voluntas legislatoris, potest nihilominus esse diuersa, prout libuerit. Verum hic respondendi modus, vtunque accommodabilis sit iis rebus, quæ dependent à voluntate, & lege purè humana; accommodari tamen nullatenus debet iis, quæ à sola diuina voluntate, & lege dependent. Quia Deus omnia disponit ordinatissime, nec dispariter vnquam disponit, non existente in rebus ratione dispari. Semper enim disponit quod optimum est, & modo optimo, iuxta illud celebre Augustini, lib. 3. de lib. arb. cap. 5. *Quid tibi vera ratione melius occurrit hoc scias, fecisse Deum*. Dicendum itaque est, quando Matrimonium celebratur, dari duos, qui sacramentum suscipiant; idèdque oportet duos itidem esse ministros sacramenti. Accedit hoc sacramentum simul esse contra-

ctum mutuum, de cuius conceptu sunt duò contrahentes, similiter est de conceptu sacramenti Pœnitentiæ, vt datur Iudex, & reus voluntarius, qui proinde accusatione sui cooperari iudici debeat. Nihil tale datur in sacramento Baptismi, sed magis oppositum: Quia solus Christus est qui interius baptizat, remittit peccata, & infundit dona supernaturalia, idèdque oportet, vt minister Christi ipsum representans sit vnus homo, vtque singulariter agat, nec sit dispensabilis pro vilo euentu, defectus huius representationis. Ex quo etiam, & ex dictis superius circa hanc partem, patet sufficienter ad quartum.

Q V Æ S T I O XLIV.

Vtrum baptizatus debeat consignari pædagogò fidei, qui illum teneat, ac suscipiat in Baptismo?

Videtur non debere. 1. Quia ordo supernaturalis imitatur ordinem naturalem. In generatione autem naturali, soli interueniunt Pater, & Mater. Ergò in regeneratione supernaturali, quæ fit per Baptismum, solum interuenire debet baptizans, qui obtinet locum Patris, & aqua, quæ est loco matris, vt dicit Augustinus, serm. 1. Dominicæ infra oct. Epiph. nullusque alius debet aliquod ministerium exhibere.

2. Baptismus cæterorum est imitatio Baptismi Christi, & conformatius cum eodem; Christo autem nullus additit pædagogus, qui eum teneret in Baptismo, atque susciperet. Ergò nec respectu reliquorum, quisquam eo munere fungi debet.

3. Pater naturalis iure naturali est pædagogus filij, eumque tenetur instruere de omnibus, quæ filius scire debet. Ergò nulli alij oportet committere hoc ministerium.

4. Si ad eum, qui tenet in sacro fonte, & ex eo suscipit baptizatum, pertineret pædagogia instruendi illum in rebus fidei, deberet eligi ad id muneris, qui esset bene instructus in tota Doctrina fidei. Quia non potest instruere, qui non est instructus. Id autem non obseruatur communiter. Ergò pædagogia instruendi in rebus fidei, non pertinet ad eum, qui leuat baptizatum de sacro fonte.

5. Ad eum pertinet docere qui baptizat, iuxta illud *Docete omnes gentes baptizantes eos*. Ergò non oportet, vt parochus baptizans hanc curam, cuiquam alij committat.

6. Eiusdem rationis est Baptismus solemniter collatus, & qui sine solemnitate confertur propter urgentiam necessitatem. Sed in Baptismo priuati ministerio non adhibetur pædagogus. Ergò nec in Baptismo solemniter adhibendus est.

7. Melius instruere possunt, magisque ad instruendum sufficiunt plures, quam vnus. Ergò, si alij, quam baptizanti hæc cura demandanda esset, pluribus vtique demandanda esset, & non vni tantum, aut solis duobus, quod tamen non fit. Ergò nulli necesse est illud ministerium committere.

Art. 1. Respondetur. Qui baptizatur eo ipso renascitur spiritualiter, atque regeneratur, iuxta illud: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto*. Vnde sicut, qui nascitur generatione naturali, indiget nutrice, & pædagogo, ad perfectionem vitæ naturalis, & ciuilis; ita etiam qui per Baptismum spiritualiter generatur, idèdque constituitur in infantia vitæ spiritualis, indiget aliquo, qui fungatur vice nutricis, & pædagi, cuius directione, & documentis proficiat in vita spirituali, & adolescat vt dignus

Ecclesiæ Catholicæ filius, iuxta illud 1. Petri 2.2. *Sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo, lac concupiscite.* Hæcigitur de causa semper Ecclesia tenuit, ac tenet hunc morem, ut adhibeat in Baptismo aliquem, vel aliquos, qui baptizatum de sacro fonte suscipiat, cumque inibi teneat, atque ea actione quasi spondeat se illum in suam curam suscipere in ordine ad educationem spiritualem.

Art. 2. Huius moris, ac finis meminit inter alios plures Patres, Diuus Dionysius cap. 2. de Ecclesiæ Hierarch. part. 2. fine, ubi sic habet: *Diuinis nostris duobus Apostolis ad mentem venit, & visum est suscipere infantes secundum istum sanctum modum, quo naturales pueri parentes inaderent puerum cuidam docto in diuinis pedagogo, & reliquum sub ipso puer ageret, sicut sub diuino Patre, & saluationis sanctæ susceptore.* Apparet itaque conuenienter adhiberi in Baptismo pedagogum baptizati, qui illum instruere teneatur, quantum, & quando oportuerit: Qui proinde pedagogi, ratione eiusmodi obligationis, dici consuevere fidei iussores, & sponsores, atque offerentes. Sed vulgò dicuntur, Patrini, & Compatres, exemplo Canonis in *Catechismo*, de consecrat. dist. 4. & Synodi Moguntinæ can. 47.

Ad 1. Sicut in generatione naturali sufficiunt absolute Pater, & Mater, & tamen congruit, ut adhibeantur obstetrix, & nutrix, & pedagogus vitæ ciuilis: ita in regeneratione spirituali, sufficit simpliciter ad valorem Baptismi solus minister cum aqua, & tamen ad perfectam eius administrationem, requiritur pedagogus vitæ spiritualis; atque ita retinetur perfectè iusta correspondentia ordinis naturalis, & supernaturalis.

Ad 2. Baptismus Christi non fuit ordinatus ad regenerationem eius, sed ut alij regenerarentur per ipsum. Vnde non opus fuit ut Christo daretur pedagogus, sed ipse potius est pedagogus cæterorum omnium, idèoque, quoad hoc non est locus imitationi.

Ad 3. Sæpè contingit patrem naturalem esse idoneum ad erudiendum filium baptizatum, ut cum baptizatur filius Hæretici, aut Gentilis: Fieri etiam potest, ut parentes naturales intenti ad prouidentiam eorum, quæ sunt ordinis naturalis attendant minus ad spiritualem educationem filij. Quapropter Ecclesiæ, optimo consilio in omnem euentum, assignat aliquem, qui teneatur ad spiritualem educationem baptizati.

Ad 4. Filij Catholicorum, existentes in locis itidem Catholicorum, ut plurimum instruuntur sufficienter à parentibus, aliisque consanguineis, eaque propter communiter necesse non est magnam curam adhibere in eligendis eiusmodi pedagogis, seu patrinis, & compatribus. Cæterum semper eligi debent, qui sufficiant ad docendum, quæ sunt necessaria vniuersaliter ad vitam spiritualem iuxta normam religionis Catholicæ, & ubi adesset speciale periculum, malæ, aut non bonæ educationis, specialis circa id adhibenda esset diligentia.

Ad 5. Prælati, & Parochi, Ecclesiarum, intenti curæ totius populi, non possunt adhibere erga baptizatos eam omnem assiduitatem instructionis, qua indigent recenter ad Ecclesiam, & ad mysteria nostræ fidei aggregati, idèoque expedit, ut aliquis specialiter singulis deputetur.

Ad 6. Congruentius, ac rationabilius est, ut in re tanti momenti, quanti est bona educatio, & instructio sufficiens baptizati, interueniat iudicium, & electio Ministrorum Ordinarium Ecclesiæ, ipsisque referretur electio personæ idoneæ. Quod tamen non tollit, quo minus baptizati absque solemnitate commendentur priuata baptizantis sollicitudine, alicui personæ idoneæ, præsertim si desit spes solemnitatum

deinde Baptismi. Verum Patrinis, seu quasi Patrinis priuatum nominatis non incumbunt ea onera, quæ Ecclesiasticis legibus inducta sunt respectu eorum Patrinorum, qui adhibentur in Baptismo solenni, de quibus tamen legibus cognationis spiritualis, & similitum alius est dicendi locus.

Ad 7. Magis quisque sollicitus esse solet de iis, quæ sibi soli, vel omnino, vel principaliter commendantur, quam si cura ad plures promiscuè pertineat. Solutè præterea suboriri confusio, ubi non est vnus aliquis, ad quem vnice, vel saltem principaliter pertineat cura de vnaquaque re. Optima igitur ratione cautum est in Conc. Trid. sess. 24. c. 2. de reformat. Matr. ut vnus tantum, siue vir, siue mulier, vel ad summum vnus, & vna, baptizatum, de Baptismo suscipiant. Quod tamen non tollit, quo minus plures deinde secundario admitti possint, quasi coadiutores, & Honorarij.

Q V Æ S T I O XLV.

Virum omnem, & solus viator nondum baptizatus, sit subiectum idoneum Baptismi?

Videretur, quod nec omnis, nec solus. Quia pueri alique perpetuò carentes usu rationis sunt viatores, & nihilominus sunt incapaces Baptismi. Primum enim sunt incapaces intentionis suscipiendi Baptismum, quæ tamen vniuersaliter requiritur pro quolibet sacramento ex parte suscipientis illud. Deinde similiter sunt incapaces fidei, quæ tamen præcisè requiritur ad hoc sacramentum suscipiendum. Quod nimirum dicitur, & est sacramentum fidei. Rursus, 1. Petri 3. 21. dicitur; *Quod & vos nunc similis forma saluos facit baptisma, non carnis depositio sordium, sed conscientia bona interrogatio in Deum.* Pueri autem, neque conscientiam habent vllam, cum hæc consistat in actu rationis, neque sunt capaces vllius interrogationis; Demum homo excedit bruta, præcisè quatenus rationem habet, atque ob istum solum excessum est capax Baptismi, potius, quam bruta. Ratio autem pueris deest actu, furiosis verò, & perpetuò amentibus, etiam quoad spem. Ergo vtrique sunt incapaces Baptismi. Confirmatur, quia adultus compos rationis nulliter baptizatur cum dormit. In pueris autem, & amentibus, dormit multò magis ratio, quam in dormiente alioquin compote rationis.

2. Pueri existentes in vteris matris, sunt, & ipsi viatores, & tamen sunt incapaces Baptismi. Quia sunt incapaces, qui abluantur, & similiter sunt adhuc incapaces commercij humani, vtque subiiciantur humanæ actioni, in quibus administratio sacramentorum consistit.

3. Filij Hæreticorum, aliorumque Infidelium sunt incapaces Baptismi, dum sunt sub patria potestate: tum quia, neque per seipsos formaliter, nec æquiualeenter per voluntatem Parentum consentire possunt susceptioni Baptismi; de cuius tamen ratione est ut sit voluntaria; tum quia si relinquuntur in patria potestate, exponuntur manifestè periculo Apostasiæ; si verò subtrahantur ab illa violenter læditur ius naturale; atque vtrumvis est intrinsecè turpe. Baptismus autem perfici non potest per actionem intrinsecè turpem.

4. Beata Virgo fuit aliquando viatrix, & tamen nunquam fuit capax recipiendi Baptismi. Quia nulli peccato obnoxia fuit, & consequenter neque capax vniuersaliter fuit ablutionis spiritualis, seu remissionis peccatorum, in quibus ratio formalis Baptismi consistit, vt patet ex dictis suprâ. Ergo status viatoris etiam non baptizati non conuertitur cum capacitate Baptismi.

s. Quoties